

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 24 czerwca 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.34.2019.GK

Pani
Elżbieta Sworacka - Dul
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Polkowicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 27 i 28 maja 2019 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. 2018 r. poz. 998 ze zm.) dalej zwanej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Grzegorz Kownacki – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu kontrolerów oraz Emilia Molska - Kaźmierczak – inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach przy ul. Św. Sebastiana 1A, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Centrum” lub „PCPR”.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji dodatku w wysokości 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej oraz usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w okresie od 1 maja 2018 r. do dnia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem kontroli na I półrocze 2019 r.

W okresie objętym kontrolą, funkcję Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach, pełniła Pani Elżbieta Sworacka - Dul, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, których przyczyną jest błędna interpretacja przepisów. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzone nieprawidłowości

nie spowodowały skutków dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań.

Kontrola została odnotowana w rejestrze kontroli zewnętrznych pod numerem 17. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie akt postępowania administracyjnych w sprawie ustalenia prawa do dodatku w wysokości 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej, akt postępowania administracyjnych w sprawach o przyznanie pomocy pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez Dyrektora PCPR.

Ilekróć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „ustawie pomoc państwa”, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 2134 ze zm.).

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Kontrolowana jednostka działała w oparciu o regulamin organizacyjny, wprowadzony uchwałą Nr 142/59/2018 Zarządu Powiatu w Polkowicach z dnia 22 marca 2018 r. Zgodnie z treścią dokumentu z dnia 21 kwietnia 2015 r. oraz z 8 kwietnia 2016 r. Starosta Polkowicki upoważnił Panią Elżbietę Sworacką – Dul – Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach, do wydawania decyzji w sprawach z zakresu pieczy zastępczej należących do właściwości Powiatu.

(dowód akta kontroli: str. 15-32)

W świetle art. 80 ust. 1a i art. 115 ust. 2a ustawy, na każde dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego, przysługuje dodatek wychowawczy lub dodatek do zryczałtowanej kwoty w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Z analizy danych przekazanych przez PCPR wynikało, iż na dzień 1 maja 2018 r. w powiecie polkowickim funkcjonowało 51 rodzin zastępczych spokrewnionych, 12 rodzin zastępczych niezawodowych, 1 rodzina zastępcza zawodowa oraz 2 rodzinne domy dziecka. W powyższych formach pieczy zastępczej umieszczonych było łącznie 97 dzieci. Ponadto na wskazanym terenie nie było placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego, a także rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcje pogotowia rodzinnego lub specjalistycznych.

W okresie od 1 maja 2018 roku do dnia kontroli tj. 27 maja 2019 roku do PCPR w Polkowicach wpłynęły wnioski o przyznanie dodatku wychowawczego dla 42 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Powyższe wynikało z następującego faktu:

- rodziny zastępcze spokrewnione złożyły wnioski dla 22 dzieci,
- rodziny zastępcze niezawodowe złożyły wnioski dla 8 dzieci,
- rodziny zastępcze zawodowe złożyły wnioski dla 10 dzieci,
- prowadzący rodzinne domy dziecka złożyli wnioski dla 2 dzieci.

Wnioski o przyznanie dodatku wychowawczego składane były w PCPR. Organ rozpatrujący wniosek weryfikował dane w zakresie treści postanowienia sądowego określającego miejsce pobytu dziecka i okres na jaki zostało ono umieszczone w pieczy zastępczej, a także treść odpisu aktu urodzenia dziecka.

Oceny prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie przyznania świadczenia w formie dodatku wychowawczego na dziecko w pieczy zastępczej dokonano po przeanalizowaniu 10 losowo wybranych akt spraw prowadzonych w okresie objętym postępowaniem kontrolnym.

(dowód: akta kontroli str. 33-57)

Analiza akt w sprawie ustalenia prawa do dodatku wychowawczego pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

1. Postępowanie administracyjne w zakresie przedmiotowej sprawy wszczynane było po złożeniu wniosku przez rodziny zastępcze lub prowadzących rodzinne domy dziecka.
2. Organ weryfikował treść wniosku oraz postanowienia sądowego w sprawie ustanowienia miejsca pobytu dziecka w pieczy zastępczej, poddając analizie datę jego faktycznego umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz treść odpisu aktu urodzenia dziecka.
3. Podjęcie decyzji o przyznaniu dodatku wychowawczego następowało zgodnie z przepisami prawa określonymi w art. 88 ust. 4 ustawy. Decyzje wydawane były i właściwie oznaczane przez organ wskazany w art. 182 ust. 3 ustawy.
4. Wszystkie z przeanalizowanych decyzji zawierały elementy wskazane w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: D.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.), dalej zwanym „kpa”.
5. Spośród przeanalizowanych akt, w 4 przypadkach ustalenie prawa do dodatku wychowawczego dotyczącego wniosków złożonych w terminie od 1 maja 2018 r. do 27 maja 2019 r. nastąpiło od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej np. od 23 października 2018 r. do 22 października 2019 r., od 8 listopada 2018 r. do 7 listopada 2019 r. Z zawartego w decyzjach rozstrzygnięcia nie wynikało aby jako pierwszy, początkowy dany miesiąc kalendarzowy ustalonego prawa liczono

ten, w którym został on przyznany. Powyższe uznaje się za nieprawidłowość, którą stanowi nie to w jaki sposób organ określił datę początkową przyznania dodatku wychowawczego, natomiast błędem jest wskazany okres końcowy ustalonego prawa. Zaznaczyć należy, iż powyższe powoduje dalsze następstwa w postaci każdorazowego wypłacania Stronie w ostatnim miesiącu okresu na jaki został ustalony, jak i pierwszym z kolejnych 12 miesięcy dodatku wychowawczego w wysokości innej niż wskazana przez ustawodawcę jako przysługująca (tj. 500 zł) pomimo braku zmian w sytuacji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka mającej wpływ na prawo do dodatku wychowawczego. Natomiast prawidłowym działaniem organu było to, iż w przypadku gdy dodatek wychowawczy przysługiwał za niepełny miesiąc kalendarzowy, wypłacano go w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w pieczy zastępczej w danym miesiącu kalendarzowym.

W świetle art. 140 ust. 1 ustawy, osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej "osobą usamodzielnianą", w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przyznaje się pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie. Usamodzielnianym udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, a także wsparcie prawne i psychologiczne.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 maja 2018 roku do 27 maja 2019 roku, do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach wpłynęło 31 wniosków osób usamodzielnianych, w tym:

- 9 wniosków o pomoc na kontynuowanie nauki,
- 10 wniosków o pomoc na usamodzielnienie,
- 8 wniosków o pomoc na zagospodarowanie,
- 4 wnioski o pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.

(dowód: akta kontroli str. 33-36)

Ocena prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie przyznania pomocy w powyższym zakresie, została przeprowadzona na podstawie analizy merytorycznej i formalnej 10 akt postępowań administracyjnych wszczętych we wskazanym okresie kontrolnym. Spośród wskazanej liczby, 4 akta spraw dotyczyły pomocy na kontynuowanie nauki, kolejne 4 akta spraw dotyczyły pomocy na usamodzielnienie,

a 2 akta postępowań dotyczyły pomocy na zagospodarowanie. Analiza badanej dokumentacji, pozwoliła stwierdzić następujący stan:

1. Wnioski o pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie, składane były przez osoby usamodzielniane w Centrum. Wnioskodawcy przebywali w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat w przypadku osób usamodzielnianych, opuszczających rodzinę zastępczą spokrewnioną oraz roku w przypadku osób usamodzielnianych, opuszczających rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczą – wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczą - terapeutyczną, spełniając przepisy, o których mowa w art. 141 ust. 1 ustawy.
2. Wnioski zawierały dane imienne Strony, dane adresowe oraz w sytuacji zaistnienia możliwości wskazywano numer telefonu kontaktowego. Ponadto były one wystosowane i podpisane przez osoby, które nabyły prawo do ubiegania się o wykazane formy wsparcia.
3. Akta postępowań administracyjnych w sprawie przyznania pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie zawierały dokumenty w oryginałach lub potwierdzonych kopiach, w tym: skutecznie złożony wniosek strony, zatwierdzony indywidualny plan usamodzielnienia wraz z modyfikacjami jeżeli zaistniała taka konieczność, wskazanie opiekuna usamodzielnienia, postanowienie sądowe dotyczące umieszczenia w pieczy zastępczej, określenie czasu przebywania w pieczy zastępczej, oświadczenie strony o sytuacji majątkowej, dochodowej, rodzinnej za miesiąc poprzedzający złożenie wniosku o pomoc, zaświadczenie ze szkoły lub uczelni w przypadku ubiegania się o pomoc na kontynuowanie nauki, akt urodzenia, potwierdzenie zameldowania.
4. Poddane analizie i ocenie decyzje zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.
5. Decyzje w prowadzonych sprawach wydawane były z zachowaniem zasady niezwłoczności i odpowiadały przesłankom, o których mowa w art. 35 § 1-3, a skuteczność doręczenia następowała zgodnie z art. 109 § 1 kpa.
6. W przypadku 4 z przanalizowanych spraw dochód wnioskodawców wynosił poniżej 1200 zł, spełniając kryterium, o którym mowa w art. 142 ust. 1 ustawy. Natomiast w 2 przypadkach, w tym w sprawie przyznania pomocy na usamodzielnienie i zagospodarowanie, dochód Strony istotnie przekraczał ustawowo wskazaną kwotę 1200 zł co skutkowało wydaniem przez Organ decyzji odmownych. Wysokość kwot

pomocy na usamodzielnienie, była uzależniona od czasu pobytu w pieczy zastępczej i zgodna z art. 149 ust. 1 ustawy, a wypłata następowała po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki (w przypadku zaistnienia faktu).

7. Wysokość kwot przyznanej pomocy na kontynuowanie nauki była zgodna z art. 146 ust. 2 ustawy i wynosiła od dnia 1 czerwca 2018 r. nie mniej niż 526 zł miesięcznie. Nieprawidłowość stanowiło przyznawanie niniejszej pomocy do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia, a nie jak winno być na czas nauki tj. zgodnie z art. 146 ust. 3 ustawy. Z przedkładanych każdorazowo przez Wnioskodawców dokumentów wynikało, iż czas nauki w danej jednostce oświatowej był krótszy niż okres na jaki Organ przyznawał przedmiotową pomoc.
8. Pomoc na zagospodarowanie przyznawano w kwocie określonej w art. 150 ust. 1 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 59-111)

Kontrolowana jednostka zapewniała pomoc prawną i psychologiczną dla osób usamodzielnianych. W wyznaczonych dniach dyżury w Centrum pełnili:

- Psycholog – udzielał poradnictwa psychologicznego w każdym tygodniu od poniedziałku do środy w godzinach 7:30 – 15:30 oraz w czwartek i piątek w godzinach od 09:00 – 17:00. W ramach przedmiotowego poradnictwa odbywały się spotkania wspierające pn. „Dorośla Samodzielność”.
- Prawnik – udzielał konsultacji prawnych w każdy wtorek w godzinach 12:00 – 13:30 oraz czwartek w godzinach 14:00 – 15:30.

Osoby usamodzielniane były poinformowane o możliwości skorzystania z wyżej wykazanych form pomocowych, w tym w zakresie uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli str. 112)

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 4 przypadkach spośród skontrolowanych akt, prawo do dodatku wychowawczego ustalano na okres dłuższy niż 12 miesięcy kalendarzowych.
2. Pomoc na kontynuowanie nauki przyznawano do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia.

Wobec powyższego wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. Prawo do dodatku wychowawczego ustalać na okres 12 miesięcy, licząc jako pierwszy dany miesiąc kalendarzowy, w którym został on przyznany.

Podstawa prawna: art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Pomoc na kontynuowanie nauki przyznawać osobie usamodzielnianej na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nią 25. roku życia.

Podstawa prawna: art. 146 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.).

Proszę w terminie do dnia **31 lipca 2019 r.** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji **zaleceń, uwag i wniosków** przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Iwona Drelichowska-Stopa
Dyrektor Urzędu
.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

